

GAZETA TRANSILVANIEI.

Redactiunea si Administratiunea:
Brasiovu, piati'a mare Nr. 22. — „Gazet'a" ese:
Joi'a si Dumineca.

Pretulu abonamentulu:
pe unu anu 10 fl., pe siese luni 5 fl., pe trei luni
2 fl. 50 cr. — Tieri estero 12 fl. pe unu anu seu
28 franci.

Anulu XLIII.

Se prenumera:
la postele c. si r. si pe la dd. corespondenti.

Anunciurile:
un'a serie garmondu 6 cr. si timbru de 30 cr.
v. a. pentru siacare publicare. — Scrisori ne-
francate nu se primescu. — Manuscripte nu se
retramiu.

Nr. 73.

Joi, 11 23 Septembre

1880.

Brasiovu 10/22 Septembre.

Afacerea albanesa-muntenegrena abia a fostu pusa pe terenulu practic alu resolvirei si eata, ca si luatu o directiune forte periculosa pacii europene. Pena candu mai era sperantia, ca Turci'a se va supune vointiei poterilor semnatare si va intrebuintia tota influinti'a si puterea, de care dispune spre a face posibila luarea in posesiune in modu pacinicu a Dulciniei, de catre Muntenegreni, afacerea se pare inca forte puçianu amenintatoare. Acuma inse dupa ce s'a potutu convinge ori-si cine, ca Pórta lucra in ascunsu in contra decisiuniloru Europei, spriginindu pregatirile de resistentia ale Ligei albanese, nimenea nu nega seriozitatea situatiunei.

Inca in 20 Septembre era se incepa actiunea flotei europene. Intr'aceea orasiulu si fortaréti'a Dulcigno au fostu lasate de catre trupele turcesci ale lui Riz'a-pasi'a in manile Arnautiloru. Din castelu falfaie stindartulu ligei albanese si vreo 8000 de Albanesi stau façia cu 6000 de Muntenegrini, asteptandu inceperea luptei decisive, ear' in fondu pe mare se redica drapelele diferiteloru state europene, cari i-au parte cu nãile loru la demonstratiunea navala. Prim'a bomba ce-o va indrepta vr'unu bastimentu europenu asupra orasiulu Dulcigno va da semnalulu versarei de sange, din care earasi pote se nascu unu siru de complicatiuni catu se pote de grave.

Ce va fi deca cu totu bombardamentulu flotei combinate europene Muntenegreni ar' fi respinsi de catre oatea Albanesiloru? Potea-v'a Europa se suferi blamulu de a nu fi ispravitu nimicu cu demonstratiunea navala, fara de a luã mesurile cele mai energice, spre a face se i se recunosca vointi'a?

Aci trebuie se ne aducemu aminte de declararea, ce a fostu facut'o primulu ministru alu Angliei Mr. Gladstone, ca, deca s'ar' retrage chiaru tote poterile, Angli'a singura va luã asupra-si se fortieze pe Turci la esecutarea tractatulu dela Berlin. Mr. Gladstone pare a fi si acuma mai decisu ca vreodata de a luã in mana caus'a poporeloru orientale. Ce atitudine voru observa façia de acésa celelalte poteri?

Intrebarea acésa contine multu, ea se estinde asupra intregi cestiuni orientale, care pretinde resolvarea ei, ea este c'unu cuventu cestiunea aliantiloru. Angli'a, se dice, merge in cestiunea muntenegrena si greca mana'n mana cu Russia, despre Austro-Ungari'a se scie, ca este aliat'a Germaniei si viceversa. Remane dé' inca Françi'a si Itali'a a carora positiune cu privire la gruparea aliantiloru inca nu este de locu definita.

Cu cine va merge Françi'a, cu cine Itali'a? Unele sciri mai noue vorbescu despre silinti'a extraordinara ce si-ar' dau-o principele de Bismarck de a atrage si pe Itali'a in aliantia austro-germana. Unu órecare Chevalier Görke care s'a preamblatu prin orasiile principale ale Italiei se fi fostu insarcinatu de catre cancelariulu germanu cu misiunea de a castiga pe Italiani pentru ide'a aliantiei cu Austro-Germani'a.

De alta parte se scrie, ca totu d-lu de Bismarck, care pare ca nu se prea semte siguru in positiunea centrala ce-o ocupa impreuna cu Austri'a, ar' face incercari de a se apropiã earasi de Russia si a restabili, incãtu-va celu puçinu, vechi'a aliantia tripla, ear' unele diare voiescu se scie ca aceste incercari de apropiere ar' veni chiaru si dela Petersburg.

In mediloculu acestoru incercari de aliantia veni ca o bomba cris'a ministeriala francesa. Ministrulu-presiedinte Freycinet demissionandu, a fostu chiamatu de catre presiedintele Republicei in loculu lui Jules Ferry. Cris'a acésa, se asigura, a fostu

provocata prin cestiuni esteriore, si afacerea cu congregatiunile ar' fi numai unu pretecsu.

Deca in adeveru cestiuni esteriore au fostu caus'a retrageri lui Freycinet, atunci ar' fi posibilu ca noulu cabinetu francesu se iea o alta directiune, se se alieze cu Angli'a si situatiunea s'ar' schimbã deodata, inse nu in favorea pacii.

Cronic'a evenimenteloru politice.

De câteva dile s'au inceputu earasi conferentiele si consiliile de ministri in Vien'a si Budapest'a. De prezentu se afla in Pest'a ministrulu-presiedinte comite Taaffe, ministrulu de finance Dunajevski, ministrii comuni br. Haymerle, Bylandt si Szlavy si vice-admiralulu Pöckh, ei s'au consultatu impreuna cu ministrulu Tisza care s'a reintorsu in Pest'a la 17 Sept. si cu min. Szapáry asupra stabilitiei budgetulu comunu pentru delegatiuni etc. „Montags-Revue“ anuntia, ca delegatiunile voru fi conchiamate pe diu'a de 15 Octobre si se crede ca si voru termina lucrarile in timpu de 4 septemani. Reichsrathulu se va deschide pe la 20 Novembre. Aceea-si fóia ne spune, ca avemu se ne asteptamu din nou la o urcarea budgetulu militariu comunu. Acestu budgetu va fi de astadata mai mare, pentru ca sumele economisite prin concediarile extraordinare in 1880 si prin sistarea exercitiiloru rezervistiloru pentr'unu anu voru figura earasi intre cheltuieli. Legea noua de incuartirare recere asemenea o urcare nu neinsemnata a bugetulu ministeriulu comunu de resbelu. Atãtu ministrii de resbelu catu si comunele ceru zidirea de casarme, care rubrica va mari in modu progressivu budgetulu militariu.

„Politik“ din Prag'a afã ca in curëndu voru fi numiti mai multi aristocrati bogati poloni de membrii pe vieatia ai casei domniloru (Herrenhaus) din Austri'a. Se dice ca acésa va fi unu premiu pentru „stralucit'a munificentia patriotica“ a nobilimei polone documentata cu ocaziunea caletoriei Maj. Sale in Galiti'a. Mai probabilu inse este ca comitele Taaffe voiesce a se folosi de momentu si a-si inmulti partid'a intre membrii din Herrenhaus, prin chiamarea acestoru aristocrati poloni.

„Suntemuin ajunulu unoru dile pline de incordare si de iritatiune, — cestiunea muntenegrena-albanesa abia se va poté resolvã fara versare de sange“, esclama „Pester Lloyd“ plinu de ingrigire. Din nou se dovedesce, ca asteptarile oficiosiloru austro-ungari au fostu zidite pe nescie premise forte slabe. Demonstratiunea escadre europene va avé, se pote prevedé de acuma, nescie umari cu multu mai grave, decâtu au crediatu vreodata numiti oficiosi, cari luau tota afacerea mai multu in batjocura. In 20 Sept. admiralulu anglesu Sir Beauchamp Seymour a luatu comand'a asupra intregi escadre europene, care ancoréza in postulu dela Graves'a. Escadr'a européna va avé misiunea a ajutorã operatiunile militare ale Muntenegriniloru, in contra Dulciniei. Sunt deja 5000 Muntenegreni concentrati la fruntaria si astépta se li se dè numai semnalulu de a procede la ocuparea orasiulu.

Spre itustrarea situatiunei critice actuale servesce scirea ce a primit'o „Agenti'a Havas“ la 18 Sept. dela Ragusa, ca 8000 de Albanesi au ocupatu orasiulu Dulcigno si fortaréti'a, gonindu de acolo garnisón'a turcesca compusa din doue bataliõne. Riz'a pasi'a care nu avea nici unu ordinu de a se impotrivi, se retrase la Goriza — Asiádér Turcii, cari aveau misiunea de a predã Dulcigno Muntenegriniloru, s'au retrasu si pe castelulu acestu orasiu falfaie acuma stindartulu ligei albanese. Este invede-

ratu, ca inalt'a Pórta este intielésa cu Albaesii si le dà ajutoriu pe sub mana. Mii de voluntari armati alérga la óste la Dulcigno. Femeile, copiii si betranii au fostu deja departati din acestu orasiu. Marele consiliu alu ligei albanese a trimisu dela Prizirend unu ordinu comandantulu trupelor dela Dulcigno Osman Bey Betic'a, ca in ori-ce casu se resiste óstei muntenegrene. Scutari se afla in stare de resbelu, soli mergu si vinu din tóte partile, toti barbatii se chiama sub stégu. Se dice ca unu batalionu de Nizami, compusu mai totu din Albanesi, a trecut la óstea Ligei.

Cãtu pentru Muntenegreni, apoi ei se concentréza in taber'a dela Sutorman si principele Nichit'a astépta se-i vina ordinulu dela comandantulu flotei combinate, ca se pornésca asupra orasiulu Dulcigno. Instructiunile admiralulu Seymour concedu numai bombardarea Dulciniei spre a usurã ocuparea orasiulu de catre Muntenegreni. Se mai dice ca poterile au convenitu ca toti comandantii trebuie se consimta la bombardare si deca numai unulu ar' fi in contra nu s'ar' potea face nimicu. Frumósã actiune combinata!

„Times“ primesce din Raguz'a si din Albani'a telegramele urmatóre: „Comandantii divisiuniloru navale intrunite au tienutu unu consiliu, in care au hotaritu, ca consuliistraini cu resiedinti'a in Antivari si in Dulcigno se fia insciintiati a'si retrage si a'si pune familiile in sigurantia. 6.000 Albanesi sunt gramaditi de la Dulcigno pëna la lantiulu muntiloru dela Mosura, unde s'au intaritu puternicu. 10.000 de soldati regulati turci seu voluntari albanezi se afla la Marenga sub ordinele lui Riza-pasia. Muntenegreni suat in numeru de 6000, cu 6 tunuri si trei baterii de munte. Generalu Petrovici, comandantulu Muntenegreniloru a esprimitu mari indoieli, ca va vedé cestiunea resolvandu-se in modu pacinicu. Circula sgomotulu la Raguz'a ca Riz'a-pasi'a ar' fi fost asasinatu de Albanesi intr'o lupta ce a avutu locu la Tusi.“

Cu privire la cestiunea dunareana i se scrie „Corr. austr.“ din Bucuresci intre altele:

„Guvernulu romanu cere esecutarea integrala a art. 55 din tractatulu dela Berlin, dupa care regulamentele pentru navigatiune, pentru politi'a fluviala si pentru supravegherea de la Portile de feru pëna la Galati, trebuie se fia elaborate de catre comisiunea européna asistata de delegatii statelor riverane (Romani'a, Serbi'a, Bulgari'a) si a art. 53, care confirma puterile acesteia si complet'a ei independentia de autoritatea teritoriala. Guvernulu romanu voiesce se se respecte dispositiunile art. 52, care recunosce libertatea Dunarii fiindu de unu interesu europenu si incheide Dunarea de josu bastimentelor de resbelu. Elu cere dér', ca regulamentele se fia elaborate de catre comisiunea européna, pe candu Austro-Ungari'a ar' voi, ca ele se fia elaborate de o comisiune micsta compusa din delegatii celoru trei state riverane si din propriulu seu delegatu. „Elu cere ca esecutarea regulamentelor se fia incredintiata statelor riverane si ca supraveghierea se remana in sarcin'a comisiunii europene, pe candu Austro-Ungari'a ar' voi ca esecutarea si supraveghierea se remana pe sém'a comisiunii micste in care se aiba preponderanti'a prin presiedinti'a permanenta si votulu preponderantu intre cele trei voturi ale statelor riverane, care nu voru ajunge de câtu forte raru la ointielegere, din caus'a contrariatii intereselor loru. . . Asupra acestu punctu refusa si va refusã Romani'a de a se abate de la dispositiunile actului dela Berlin; câtu despre amerintiarile guvernulu D-v. ele au fostu nascocite de inamicii Romaniei. Imperatulu d-v. a declarat in ultimulu discursu alu Tronulu la Pest'a, ca voiesce esecutarea integrala a acestu tractatu. Avemu incredere in cuventulu Imperatulu d-v.“

Este de datori'a comisiunii europene, compuse din delegatii Austro-Ungariei, Germaniei, Franței, Angliei, Italiei, Rusiei, Turciei și României (art. 53 din tratat), cu asistentii'a Serbiei și Bulgariei, că se se pronunție în modu suveranu asupra cestiunilor relative la navigatiunea dela Portile de feru pēna la Galati. Austro-Ungari'a se va isbi în acēst'a afacere de vointi'a României cā membru în comisiunea europeană și care are dreptulu de a face parte dintr'insa cu acelasiu titlu cā Austro-Ungari'a. De alt-mintrelea este mai multu cā probabilu, cā proiectulu austriacu nici nu va fi pus în discussiune.

Brasiovu 8/20 Septembrie.

[O adunare în Cernatulul Saceleloru.] Eri, Dumineca, a fostu diu'a, în care avea se se intrunēca adunarea generală a „Despartimentului I din Brasiovu alu Asociatiunei transilvane pentru literatur'a și cultur'a poporului romanu.“ O adunare romanēca, convocata de cātra comitetulu cercualu alu unei Asociatiuni romanesci, în centrulu unui complexu de sate locuite de mii de familii romane, ne diceamu, trebuie se ofera unu spectaculu grandiosu și unu interesu deosebitu pentru ori-ce „membru alu Asociatiunei și ori-ce Romanu binesimțitoriu“ invitat din partea presidialu despartimentului. În acēst'a asteptare plecaramu cātiva din Brasiovu la adunarea din Cernatulul Saceleloru. Cine pōte se descrie înse mirarea ce ne-a cuprinsu vedindu, cā biseric'a cea frumōsa și spatiōsa romana din Cernatu, unde avea se se țienă intruiriua, erā mai de totu gōla. Afara de domnulu protopopu alu Brasiovului, Ios. Baracu și de d-nu protopopu I. Petricu, presiedintele despartimentului, erau de fația numai doi preoti din Sacele, cari avuseră servitiu la acea biserică, dnii Verzea și Urdea, apoi preotii din Dērste și Hermanu și vreo 6—7 membri mireni din Brasiovu.*] Namu veditu acolo nici macaru unu singuru invetiatoriu din Sacele.

Asiē erā compusa „adunarea generală“ de Dumineca. Ce a fostu caus'a, cā poporatiunea romana din Siēpte-sate nu a luat parte la acēst'a adunare și cine pōrta vin'a? Unii vorbieau de mare nepasare, alții de ōcreare neintelegeri, și impede-cari, earasi alții de-o abținere demonstrativa s. a. Ar' fi o erōre a intrā în meritiu acestor baniueli. D-lu presiedinte a datu cetire circulareloru convocāre de adunare, ce au fostu adressate preotiloru din Sacele. Numai acesti domni preoti, cari aveau obligatiunea morala de a indemnā pe poporu, cā se iē parte la adunare, ne-ar' fi potutu dēr' informā despre adeverat'a causa a absentarei lui. Dupa ce inse și domni preoti, afara de cei doi dela biseric'a din Cernatu, au absentatu, trebuie se-i facemu pe dēnsii și numai pe dēnsii responsabili pentru absentia poporului dela adunare. Și apoi, unde erau invetiatorii, candu se tractā de a ne consultā asupra intereselor de cultura generală ale poporului romanu?

Ne pare reu, ca suntemu necessitati a constatā lips'a de interesu pentru problemele culturale ale Asociatiunei nōstre, ce au documentat'o în diu'a de eri conducētorii poporului romanu din Sacele, și amu dori, cā din partea lor se ni se dē cātu mai curēndu o proba contraria, cā se ne potemu linisii în sufletulu nostru. Acēst'a le-o recomandam cu atātu mai vōrtosu, cu cātu amu vōi se-i ferimu de prepusulu, cā totu ei sunt de vina dēca disciplin'a morala nationala la poporulu saceleanu devine din di in di mai laesa și dēca astfelu, fiindu espusu influintiiloru stricatiōse straine, perde totu mai multu din terenu, pe care ilu ocupa apoi Ciangaii d-lui Trefort!

Este fōrte intristatōre o aparintia, pe care nu-o potemu trece cu vederea. Se pare cā și în casulu de fația indiferentismulu documentatu de cātra Români fruntasi din Sacele si-ar' fi aflatu nutremente și prin efectele produse de lupt'a ce s'a iucinsu între doue persōne pentru ocuparea fotoliului de vice-presiedinte alu Asociatiunei. Pōte cineva se nu fia multiamitu cu conducerea lucrariiloru acestei Asociatiuni, dēr' cum va potē contribui la sanarea pretinselor erori în conducere prin indiferentismu și neparticipare la adunările mici și mari ale acestei societati? Asociatiunea nōstra transilvana este singurul institutu curatu nationalu-culturalu,

*) Dorim si asteptam, cā Români Brasioveni în viitoriu se premērga c'unu esemplu mai bunu și se iea parte mai multu la asemenea adunări deosebite candu se țienă în comună atātu de apropiate. Red.

celu avemu, ce respectu va se insuflam dēr' contrariiloru nostri, dēca nici pe acēst'a nu 'lu vomu sprigin' toti din tōte partile cu tōte poterile nōstre?

Suntemu convinsi înse, cā în anim'a s'a facare Romanu și nu mai pușinu facare Saceleanu de bunu semtiu dorece prosperarea Asociatiunei nōstre și nu va admite în sinulu ei decātu numai lupte principiare, ear' nicidecumu consideratiuni personale. Unindu-ne fortiele fratiesce potemu se facemu multu bine si se delaturam multu rele si inconveniente. De aceea spearimu, cā adunarea generală, care s'a amanatu pe Duminec'a d'upa S. Dumitru (2 Novembre st. v. a. c.) ne va dā ocaziunea de a ne convinge, cā conducētorii romani din Sacele țienă înca la institutiunile nōstre romanesci cu aceeași ardōre cā ori și cari alții și nu si-au uitatu de marea și grav'a misiunni ce-o au, în timpurile aceste vitrege!

Afacerea teatrului germanu din Pest'a.

Votulu consiliului municipalu din Budapest'a în privinti'a teatrului germanu a produsu mare bucuria de-o parte și si mai mare turburare de alta. Foile maghiare, numai cātu nu chiuiescu de bucuria, cā și candu maghiarismulu ar' fi cāstigatu o mare victoria. „Pesti Naplo“ dela 16 l. c. esclama: „Bastilla a cadiutu! teatrulu germanu! Lupt'a a fostu enormă, votarile Magistratului precumpenira, se traiēca Magistratulu! Este a trei'a ōra în anul acēst'a, cā s'a respinsu cererea pentru teatrulu germanu. Se speram, cā nu va mai fi de lipsa înca odată. Requiescat în pace! „Független Hirlap“, fōi'a opositionala dice: „Se nu stamtu pe locu, spiritulu germanu trebuie se-lu combatemu și prin aceea, cā se se maghiarizeze și catastrofele comerciale, tablele de firme s. a. și cā se nu se mai afe nici unu Ungaru, care se serie în „Lloyd“ și în „Pester Journal“, „Pesti Hirlap“ dice: „Pe teritoriulu patriei nōstre nu voim se suferimu propagandă germană, nu institute stabile germane, de aceea amu derimatu astadi fortarēti'a germanisatiunei“ acēst'e Bastilla ce a fostu zidita în contra spiritului ungurescu!“ Corōna la tōte pune „Függetlenség“ care aduce multiamirile sale în publicu tinerimei studiōse, care a demonstratu pe galeriile sale de siedintia a consiliului municipalu și care a facutu cā multi membri nedecisi ai acestuia se 'si dē votulu în contra teatrului germanu. Terrorismulu pe fația! terrorismulu în culme! „Pesti Hirlap“ batjocuresce în versuri pe „tradatori de patria, cari au votatu pentru acordarea concessiunei; insusi „Pesti Naplo“ nu se pōte stapani de a nu imputā aspru distinsului conducētoriu opositionalu Desideriu Szilagyi, cā a avutu prudentia de a 'si dā votulu în favōrea teatrului germanu.

Urmările faimōsei decisiuni se si arata. Consiliulu municipalu alu orasiului Budapest'a a decisu de a face unu statutu privitoriu la concessiunea teatrelor, cafē-uriloru cantante, Tingl-Tangl s. a. apoi cu privire la concessiunea pentru țienerea de representatiuni (sporadice) teatrale, cu scopu de a face imposibile odată pentru totdēuna ori-ce felu de productiuni în limb'a germană. — Numai totu asia înainte!

Turburarea ce a produs'o refusarea concessiunei pentru teatrulu germanu între Germanii indigeni și esteri este naturalminte cātu se pōte de mare. Procederea brusca a reprezentantiloru orasiului Pest'a va fi pentru Nemții din Ungari'a unu memento, cā se se puna în stare de aperiare. „Spiritu asuprirei — serie „Sieb. d. Tagblatt“ din Sibiiu — e invinsu c'unu votu sub presiunea terrorismului galeriei și prin molitiunea firei germano-ungare. Cas'a germană a fost invinsă dēr' ea va reinviā earasi, trebuie se reinvie, cāci niciodată și nicāiri nu s'a pusu înca Germanulu în Ungari'a cestiunea esistēntiei mai pe fația cā alalta eri de cātra reprezentantii orasiului Pest'a . . . Victori'a va fi a Germanulu în momentulu, candu nu unulu nu doi, nu diece, nu o suta, ci facare barbatu germanu va reluā cu curagiu lupt'a pentru esistēntia la plugu, în atelierulu seu și la mēs'a de scrisu, dēca facare casa germană se va pune în stare de aperiare, alungandu dela pragulu ei cā si-o tradare ori-ce slabitiune și lipsa de cugetare și sbiciundu fara mila ori-ce sinamagire lasia. Germanulu nu ambla d'upa potere, și pretinde dreptulu egal, care i se refusa . . .“

Cestiunea teatrului, afara de importantia ei generală din punctu de vedero nationalu germanu,

a datu nascere și în Vien'a unei iritatiuni deosebite prin urmatōrea impregiurare: Fōi'a lui Verhovay „Függetlenség“ a fostu cerutu „maghiarisarea cu ori-ce pretiu a Germaniloru din Ungari'a dicēndu, cā „totu ce nu é maghiaru se fia stērpitu, înca și prin pravu de insecte.“ La acēst'a nerusinata ofensa a respinsu diarulu Vienesu „Vorstadt Zeitung“ dela 15 Sept. intr'unu tonu mai aspru. În urm'a acēst'a numerulu seu dela 15 l. c. a fostu confiscatu. Procederea procurorului a produsu mare iritatiune și „Deutsche Zeitung“ facēndu o paralela între cele ce se petrecu în Ungari'a și între atitudinea poporatiunei germane și a organelor statulu în Austri'a fația de acele aparitiuni esclama:

„. . . În diu'a, în care s'a confiscatu „Vorstadt. Ztg.“, pentru cā a luat în aperiare onōra germană, în Budapest'a s'a opritu redeschiderea teatrului germanu. Cu-o consecintia neesorabilă se lēga unu faptu de altulu. Acolo unu semtiu nationalu fara mesura alu Maghiariloru, agitatiunei s'a temerara în contra a totu ce nu é maghiaru care é sustienutu de guvernulu ungaru, aci (în Austri'a) suprimarea semtiului revoltatu, dēca isbucesce vreodată la Germani, manuarea legi d'upa norm'a: „Ruhe ist die erste Bürgerpflicht“ (Liniscea é prim'a datoria a cetatianului) și în urm'a acēst'a trantirea la pamentu a elementului germanu în Ungari'a.“ Apoi continua asia:

„Cu ce logica minunata se implinescu destinele popōrelor! Nu cūteze nimenea a dice, cā ar' fi cumva Beust de vina, dēca Ungari'a ocupa o positiune preponderantă în monarchia, seu cā invingerea dela Königgrätz ar' fi adusu cu sine, cā vechi'a Austria centralista se incete de a mai fi. Nu, ci dērace Germanii sunt fideli dinastiei și la 1878 n'a fostu de lipsa portarea unui rebelu spre a sugrumā o rebelliune germană, dērace noi la 1866 nu amu provocatu din mania asupra sistarei constitutiunei pe soldatii nostri la desertiune a la Klapka, se inchidu simplemente teatrele germane din Pest'a și Sibiiu, cum gonira și dela Lemberg pe actorii germani — Klapka înse este unu mare generalu, care se bucura de mari onoruri la conationalii sei. Se spunem francu: de siguru soldatii germani, cari la 1866 au saugeratu în lupta cu Prussia și Itali'a pentru patria, au fostu neasemnatu mai bravi copii cā legionarii lui Klapka, înse întrebam: care poporu pōte documentā succese mai mari, conationalii ostentiloru cadiuti seu ai desertoriloru din regimentele unguresci?“

„Dreptulu vechiloru Germani contienea o minunata și intielēpta dispositiune: condamnatulu în timpu de 14 ōre avea vōi'a de a „injurā“ semtiuntia și pe judecatori, cāci se luā în consideratiune starea lui agitata. Numai d'upa o di condamnata era responsabilu pentru ori-ce cuventu vatamatoriu, respicatu în contra judecatorului. Germanii Austriei nu-o au asia de bine, dēca în Ungari'a li se condamna la mōrte limb'a și nationalitatea. Ei sunt aspru supraveghjati și facare cuventu de mania asupra tractarei revoltatōre, ce-o intimpina din partea Maghiariloru, cari totu noi și numai noa au se multiamēca esistēntia loru nationala, liberarea lor de sub domni'a turcēca, se pedepsesce fara crutiare.“

Fōi'a vienesa amintesce apoi de primirea cea deosebitu de buna ce li s'a facutu în Vien'a actoriloru maghiari diu Clusiu scurtu timpu d'upa sosirea primei vesti despre atentatulu, ce se preparā contra teatrului germanu din Pest'a. Ungurii respundu acuma la complimentele ce s'au facutu fația de sōrtea Germaniloru, artistiloru unguri în Vien'a, tractandu pe Germani c'unu despretiu destulu de bine motivatu. „Dupa fiecare lovire ce se aplica în fația conationaliloru nostri germani în Ungari'a aducemu Maghiariloru cātē-o ovatiune. Asia facuram și la festivitatea tirului. Candu va urma ovatiunea urmatōre?“ —

Dupa acēst'a întrebare „Deutsche Ztg.“ dice, cā optimistii sunt de parere cā prin depliu egală indreptatire a Maghiariloru și Slaviloru, ar' incētā cōrt'a de nationalitate. „Desiērtă credintia! În Ungari'a și în Poloni'a vedemu fructele acestei laudate egale indreptatiri. Vedemu cumu Poloni impedece infintiarea scōlei germane în Brody și cum natiunea maghiara calca în peciōre și stērpesce totu ce nu é maghiaru. Asemenarea cu Elveti'a unde Germani, Francesi și Italiani traiescu în pace unii cu alții, é chiaru ridiculă. Vedi cā aceste trei natiuni, sunt petrunse în modu egal de spiritulu culturei și alu moderatiunei. Inse pōft'a de a domni, daspre care Maghiarii și Poloni au datu deja probe invederate și spre a carei documentare în

silu mai mare le lipsesce Cehiloru si Slovenilor
nu mai puterea, admite numai doue possibilitati:
infrânarea ei prin medilöce energice séu supunerea
de sclavu la vointi'a ei.“ —

Se inregistramu in fine si o voce germana din
afara. Diariulu prussianu „National Ztg.“
din Berlin scrie urmatöarele: „Globulu Ungariei“
are a inregistra o noua victoria. Representanti'a
orasiului Pest'a a refusat concessiunea unui teatru
germanu, din cauza, cá teatrulu germanu ar' fi unu
instrumentu alu germanisarei. Tar' fi in adeveru
si förte greu unui teatru germanu de a germanisá
Pest'a, pentru cá ea este deja unu ora-
siu cu preferintia germanu. Inzedaru se vap-
sescu coltiurile stradeleru, cu numiri maghiare, ni-
menea nu le cetesce si nu le observa. Organele
conducötore sunt germane, stabilimentele comerciale
etc. sunt germane, nemtiesce aude omulu prin töte
stradele si'n töte localurile publice. Numai unde
domnesce guvernulu si prin strade laterale intune-
cöse, se aude idiomulu maghiaru. Nici consiliari-
loru orasiansci, cari au refusat concessiunea nu
le potemu face prospectulu, cá decisiunea ar' potea
se schimbe lucrulu. Mani'a neputinciösa si barba-
rismulu bornatu alu unei asemeni atitudine nu voru
face nicáiri propaganda pentru maghiarismu nici
chiaru la Maghiarii din Pest'a insusi, carora pentru
durata trebuie se le fia uritu in teatrulu lorü mo-
notonu maghiaru. Maghiarii inse n'au
ajunsu inca la sfärsitulü lucrului si
déca popörele ce locuiescu de-a lüngulu
Dunarei voru revisui odata situa-
tiunea lorü, Maghiarii voru avé o positiune
deosebitu de grea si poté cá ingamfarea lorü
cutezatöre isi va primi resplat'a. Ceea ce merita se
accentuamu, este, cá Maghiarii cei mai infocati in
representanti'a orasiului Pest'a sunt in adeveru bur-
gesi bunu germani, cari credu cá cu-o mustatia
ungurésca si cu siövismulu ungurescu isi dau o de-
osebita autoritate.“

Caus'a agrara ardeléna in diet'a maghiara.

(Urmare.)

Presiedintele cere voia, cá de si s'au combi-
natu §§ 14 si 15 totusi votarea se se faca mai antaiu a-
supra §-lui 14, si déca acést'a s'ar' eliminá, in privinti'a
emendariloru necesarie in § 15 se se mai póta pronuncia
sine va avé voia.

Se pune la votu § 14, care nu se primesce.

Stef. Toleszky: Eu aprobediu förte intentiunea amen-
damentulu d-lui deputatu Szikszay, dér' nu'lu afu de sufi-
cientu pentru eliminarea toturoru positiuniloru de eliminatu
din § 15. Si anume: amiculu meu propune se se modifice
numai alinielö a 2, 9 si 11 din §-fulu 15, pe candu alinielö
a 3, 8, 10 si 12, inca contienu dispositiuni de eliminatu.

La töte aceste alinie asiu face eu amendamente, déca
se invoiti, séu rogu pe dlu referentu se le stilisiedie elu.

Presiedintele: Fiindu-cá stilisarea recero
combinatiune, dóra ar' fi mai cu scopu a lasá in suspensu
§-fulu 15 si a continuá desbaterea cu §-lu 16? (Aprobari)

Se cetesce.

§ 16. Classificarea si estimarea se face in faci'a lo-
cului sub conducerea judelei pertractatoriu si cu interven-
tiunea ingineriului functionatoriu, si dupa terminarea ei lu-
crarea se cetesce in presentia comisiunei espertiloru si a
partideloru si se autentica prin subscriere.

Partidele, cari nu sunt multiamite cu clasificarea séu
cu estimarea, au dreptu se'si insinue cu acést'a oca siune
reclamatiuniloru lorü, pe cari comisiunea luandu-le la proto-
colu, este indatorata a le esamina fara intardiare la faci'a
locului, si a decide asupra lorü. Si procederea acést'a trebuie
autenticata intr'unu asemena modu cá si cea de mai
inainte.

Se primesce.

§ 17. Autenticarea lucrarilor pregatitörie ingineresci o
face judele pertractatoriu pe bas'a cercetari' si opiniunei in-
ginieriului autenticatoriu, elu dispune si esecuta suplinirea séu
rectificarea defecteleru ivite.

Se primesce.

§ 18. Sub decursulu lucrarilor pregatitörie nu este
admisu separatü nici unu remediü de dreptu, gravamenulu
de nulitate, apelatiunea, séu rectificarea contra decisiuniloru
si dispositiuniloru judelei pertractatoriu, nici contra fapte-
lorü séu intrelasariloru altora.

Dupa inchiarierea lucrarilor pregatitörie partidele pentru
remediarea gravamenelor ivite sub decursulu acelorä se potü
folosi de o representatiune, care celu multu in terminu de
15 zile dela inchiarierea autenticiarii trebuie prezentata in
scrisu, séu la judele pertractatoriu, séu la tribunalulu reg.
Asupra acestei representatiuni decide tribunalulu reg., —
contra decisiunei acestuia nu se mai admite vre-unu remediü
de dreptu separatü, ci gravamenelö eventuale trebuie substere-
cute in apelatiunea contra sentintii meritoriä e.

Irim. Veszter: Fiindu-cá töte lucrarile pregatitörie se
facu din oficiu si se conducü de cátra unu jude esmisu din

partea tribunalului, si proviedutu asia dicédu cu putere ne-
marginata, comisiunea juridica a aflatu de lipsa a dispune
in alineä a doua a acestui §, cá partidele in privinti'a grava-
menelor ce le vorü avé in contra lucrarilor pregatitörie, se
se póta folosi de o representatiune, asupra careia se decida
tribunalulu.

Principiulu si directiunea acestei dispositiuni sunt co-
recte, pentru-cá la töta intemplerä este de lipsa, cá lucrarea
esmisului tribunalului se se supuna controlöi colegiului, si
cá in urm'a reclamarii partideloru se se póta remediá ero-
rile, séu intrelasarile comise de judele pertractatoriu; me-
temu inse, cá dispositiunea din alineä a dou'a a acestui §
nu va fi suficienta pentru ajungerea acestui scopu salutarü,
pentru-cá, déca o partida nu va poté respunde la represen-
tatiunea prezentata de cealalta, tribunalulu nu se va poté
respunde la representatiunea prezentata de cealalta, tribu-
nalulu nu se va poté orientá pe deplinu despre adeverulu
séu neadeverulu gravamuöneloru coprinse in representatiuni.

Candu este vorb'a de interesele a duöe partide contrarie,
tribunalulu nu poté aduce judecata drépta pe bas'a onoru
informatiuri unilaterale, deci, déca este posibilu, cá sub de-
cursulu lucrariloru pregatitörie se se comita erori, cari re-
clama remediare, trebuie se li se dö si partideloru possibi-
litatea de a le remediá. Dupa metodulu acceptatu in alineä
a duö'a, acést'a s'ar' poté ajunge numai atunci, déca re-
presentatiunea unei partide s'ar' comunicá cu cealalta, cá se-
si dö respunsulu la ea, déca respunsulu s'ar' comunicá pen-
tru darea replici si asié mai departe, ceea ce ne-ar' duce
la pertractarea scripturistica atátu de ödösa pentru multele
ei defecte si rapirea de timpu.

Eu inse nu o recomendu acést'a, ci mai simplu, m'asiu
multiami cu aceea, déca asupra lucrariloru pregatitörie, res-
pective asupra plansoriloru ridicatö in contra acelorä, s'ar'
admite in faci'a tribunalului o pertractare publica verbala.

Mai asemena se urmédia acést'a in Ungari'a, unde mo-
dulu acést'a s'a doveditu de bunu si practicabilu, si nu pri-
cepu, pentru ce se ne abatemu dela pracs'a acést'a si se ne
multiamimu cu mai puçinu pentru Transilvani'a, unde refe-
rintiele urbariale sunt mai complicate?

Déca imi dice cineva, cá pentru Transilvani'a din mo-
tivulu, cá acolo sunt referintie speciale, sunt necesarie in
dreptulu materialu dispositiuni speciale, cari se abatu dela
cele din Ungari'a, — acést'a o pricepu, dér' nu pricepu
pentru ce se fia procedur'a pentru Transilvani'a mai super-
ficiala si provieduta cu mai puçine garantii decátu in Un-
gari'a?

Dreptu aceea imi i-au voia a propune, cá pentru re-
mediarea gravamenelor referitörie la lucrarile pregatitörie,
dupa terminarea acestora, se se admita inaintea tribunalului
o pertractare verbala publica.

Parteniu Cosma: Eu consideru amendamentulu depu-
tatulu Veszter de necesariu si corespundietoriü scopului,
pentru-cá dupa proiectulu acesta sub totu decursulu proce-
durei meritörie nu va fi pertractare meritöria.

In Ungari'a, precum v'am mai spusu, se pertractédia
cu multu mai simplu cestiunea de permissibilitate, dóra apoi
se dá mai multa insemnatate cestiunei in meritu, candu
fiindu töte datele necesarie procurate se dá partideloru voia
se pertractadie cestiunea din töte punctele de vedere. Din
contra in Transilvani'a, precum se vede, chiaru in acestu
stadiu, candu datele voru stá la dispositiune, nu va fi nici
o pertractare, ér' prin acést'a se va depune in manile jude-
catoriei o putere förte mare, de si insusi d-lu ministru a
disu in motivarea sa, cá judecatorii din Transilvani'a nu sunt
atátu de cualificati si practici cá cei din Ungari'a.

Cine crede, cá prin aceea: cá aci nu se va admite
nici chiaru o pertractare scurta, precum se propune, se va
mai scurta procedur'a, se insiela förte, pentru-cá Curi'a
regéasca cá foru supremu de câte-ori a observatu si celu mai
micu defectu iu procedur'a causeru urbariale, chiaru din
motivulu, cá acele sunt de natura incuisitorica, totdeauna
a nimicitu intrég'a procedura si a ordinatü pertractare noua.
Astfelu s'a urmatü péna aci si totu asemena se va urmá
si in viitoriu péna candu causele urbariale se vorü considerá
de natura incuisitoria, si precum vedu, ele se considera
pentru Transilvani'a de natura mai incuisitoria de cátra pen-
tru Ungari'a.

Dreptu aceea si chiaru acelor'a, cari cugeta, cá accele-
redia procedur'a, respingendu amendamentulu lui Veszter,
ilu recomandu cá celu mai corespundietoriü punctulu lorü
de vedere.

Alexiu Bokross: Pertractarea de autenticare este aceea,
care o confunda d-lu Veszter cu pertractarea ce nu o vede
in proiectu, si care vöiesce se o introduca cá representatiune;
pertractarea acést'a inse este déjà, se coprinde in proiectu
apriatu si categorice, ér' representatiunea nu este chiamata
se suplinésca vreo pertractare, pentru-cá ea propriameate
este unu remediü de dreptu dela judele pertractatoriu la
tribunalu. Se numesce representatiune pentru aceea, cá pe
länga o sistema de competentia cu totulü noua se nu se
intreuintiedie o nomenclatura statorita pentru alte referintie.
Deci representatiunea cá remediü de dreptu trebuie resolvita
fära consultarea partideloru.

Déca d-lu deputatu ar' mai dorí o pertractare si asupra
acestei representatiuni, atunci dupa mai multe pertractari
tinue succesive sub decursulu lucrariloru pregatitörie, amu
mai provocá o pertractare, care n'ar' avé absolutu nici unu
substratu, si carea, fiindu déjà töte cestiunile separatü per-
tractate, n'aro continé altu ceva, de cátru reflectari
superlue asupra observariloru ce s'au facutu la pertractarile
premerse.

Acést'a pertractare ar' intardiá resolvirea causei, n'ar'
formá de locu mai multa garantia de câte sunt déjà in
proiectulu de lege, si ar' insarciná procedur'a cu astfelu de
spesse, provocate de o pertractare in faci'a locului! cari nu
s'ar' poté justifici. **Parteniu Cosma** (intreröquendu):
Nu in faci'a locului! **Bokross Elek** (continuandu):
Déca d-lu P. Cosma cugeta, cá ceea pertractare nu ar'
trebuie tinuea in faci'a locului, chiaru esclamárea d-sale dove-
desce, cá intentiunea nu este corespundietöria, cá-ci in cause,
unde sunt 100—1000 partide interessate, nu se póte per-
tractá cu succésu altcum de cátru la faci'a locului.

Deci ve rogu pentru sustinerea testului comisiunei.

Irim Veszter cere cuventu pentru rectificarea cuvinte-
loru sale reu interpretate: Eu nu am cerutu pertractare la
faci'a locului, si n'am voitu alta de cátru aceea ce intenti-
onédia si proiectulu de lege, adeca a dá oca siune partide-
loru, cá in privinti'a plansoriloru referitörie la lucrarile pre-
gatitörie se se póta folosi de ajutoriulu tribunalului. Aci nu
pöte fi vorb'a de aceea: cá öre corectü a procedatu judele
pertractatoriu séu ba? cá-ci in contra lui pentru asemena
cause amu legea disciplinaria, ci este vorb'a de gravamene,
cari nu se potü referi la altu-ceva, de cátru la interesele
partideloru, ér' aceea ce este pentru o partida gravamenu,
este negresitu pentru cealalta unu favoru, prin urmare, cá
se se póta aduce o judecata drépta se recere pertractare
contradictorica.

Presiedintele: pune la votu testulu comis-
siunei, care se primesce si prin aceste amendamentulu lui
Veszter cade.

(Va urmá.)

Diverse.

[Pentru catedra de limb'a silite-
ratur'a romana] la gimnasiulu din Oradea
mare s'a publicatu concursu. Terminulu e 15
Octobre. Salariu anualu 600 fl; professorulu nu-
mitu va avé se propuna si religiunea pentru stu-
dentii gr. cat.

[Locotententulu - colonellu Seem-
mann], cum i se scrie föiei „Egyetértés“ — era
péna acuma vicepresiedinte alu asianumitei „Casine
noua“, care intre membrii sei numerá multi officeri
ai garnisönei din Erlau. De curédu Presiedintele
casinei se fi provocatu pe locot. colonelu in puterea
unei decisiuni a comitetulu Casinei, cá se nu mai
cerceteze Casin'a pe cátru timpu nu se va fi justi-
ficatu in modu corespundietoriü in cunoscut'a a-
facere cu stégulu ungurescu. In urm'a acést'a
locot. colonelu Seemann si cu densulu toti officerii
au declaratü, cá nu mai voiescu se fia membri
ai Casinei.

[O descoperire.] „Romani'a Juna“, diaru
nou ce apare in Iasi, scrie. „In urm'a sapature-
loru intreprinse de d. avocatulu C. Rojaitia pe
loculu séu din respanti'a stradei Bucsienescu si
Alba, s'an gasitu in o patura de nasipu, la 6
metri adencime, o masea de Mastodon, o bucata
de lemnu de carpenu petrificatu, precumu si unu
osu de genunchiu totu alu unui animalu antidilu-
vianu. osu aflatu la o adencime de 2 metri mai
josu de cátru maséu'a. In acelasi locu s'a gasitu
si unu toporu de o marime neobicinuita. Atatu
fosilele cátru si toporulu suntü depuse la biuroulu
redactiunei „Romaniei june.“

[Canonier'a romana „Grivitia.“] In
„Farulu Constantiei cetimu urmatöarele: Luni, 25
Augustu, la or'a 1 p. m. a intratu in portulu
Constanti'a canonier'a romana „Grivitia“ venindu
din spre Constantinopole. Autoritatea locala luase
mesuri cuvenite, inca din timpu, pentru primirea
primulu bastimentu de resbelu romanu construitu
pentru marea nöstra. Astu-felu candu canonier'a
fü semnalata, si d. capitanu alu portulu i esise
pe mare, inainte ca se o intimpine, d. Prefectu
alu jndetiului. d. colonelu comandantu alu garni-
sönei, d-nii siefi ai diferiteloru corpuri de trupe
afiate in judetiu, d. primaru alu orasiului, d-nii
officerii ai garnisönei, dnii functionari ai diferiteloru
servicii publice si unu numerosu publicu si unu
numerosu publicu se aflau pe malulu de pétra ce
desparte portulu de restulu marei. Bateria de
artileria stá asediata in faci'a casarmeri infanteriei,
dominandu portulu in care töte pavilönele respec-
tive erau dominate de stindartulu romanu.

Cându „Grivitia“ se apropiă de portu, trei salve de artileria o salutara. In acelasi timp, music'a Reg. 6 de infaterie si music'a Reg. 1 de rosiori cantau marsiulu militaru romanu. Indata ce canonier'a se opri langa malu d. prefectu alu judetului, d. colonelu comandantu alu garnisonei si d. primaru alu orasiului mersera pe bordu, ca se augereze d-lui locot-colonelu Dumitrescu Maican, ce o comandă, buna venire. D. Primaru oferi pentru bastimentu o frumosa coróna de flori. Primari'a orasiului pregatise pe malu, més'a echipagiului „Grivitiei.“ D. loc.-colonelu Dumitrescu Maican, insoțitu de d-nii oficeri si cativa soldati ai bastimentului descinsera. Se ridicara toate pentru prosperitatea si marirea natiunei. Canonier'a „Grivitia“ este unu frumosu si solidu vaporu cu elice. Va fi armata cu doue tunuri de 9 la Galati, unde i se va complecta echipagiulu. Se crede că este destinata a stationa in portulu Constantia.

[Preparandi'a de statu din Dev'a.] Ni se scrie din Dev'a: Preparandi'a de statu din orasiulu acést'a a avutu la infiintarea ei unu ajutoriu de 8000 flor. pentru de a se dá mancare, (costu, victu) eleviloru. Acést'a s'a facutu in timpu de 4—5 ani apoi nu s'au mai datu costu, diu cauza că se faceau mari abusuri. De aci incolo s'au impartitu ajutore eleviloru. In anulu 1878 statulu din ajutoriulu de 8000 fl. a subtrasu 1000 fl. in 1879—500 fl. si in 1880—1500 fl. cu totulu 3000 fl. Au mai ramas der' 5000 fl. spre ajutorirea eleviloru. Din caus'a impușinării ajutoriului elevii s'au impușinata forte, asia că unu postu de professoru a devenitu superflu si voru se-i dé der' drumulu unuia. Intre professori se afla la institutulu acést'a si unu profesor romanu diplomatu si ne tememu că nu cumva tocmai acestu unicu profesor romanu diplomatu se fia declaratu de superflu. Elevi romani la preparandi'a acést'a sunt cu totulu 14 insi, unguri 43, laolalta 37. Dintre elevii romani capeta numai vreo 6—7 ajutore, ce mai remane dela elevii unguri. In anulu viitoriu de siguru statulu va mai subtrage din sum'a de 5000 fl. (si din cele 6 ore romane pe septemana pēna ce nu va mai dá nici unu cruceriu ajutoriu; Firesce că prin operatiunea acést'a suferu mai multu elevii romani, cari au si lipsa mai mare de ajutoriu. Astfelu voru se aduca lucrulu acolo că preparandi'a de statu se nu mai fia cercetata de nici unu romanu, că apoi se indese prin comunele romanesci invetiatori unguri. Asia voiescu d-loru se redice cultura intre poporu...

[Hãrtia pentru archive] Cetimu in „Revista Scientifica“ Calitatea hãrtiei, cându este vorb'a despre archive si despre documente private pretioase, este de tēnuta in sēma. Dupa cum a ajunsu astadi sē se fabriceze hãrtia eftina, multe documente scrise pe asemenea hãrtia nu mai potu durã nici cativa ani, mai cu sēma deca ambla cineva cu densele din cându in cându. Astadi, multi-amita sciintiei, fabricantii de hãrtia potu fabricã hãrtia care se resiste atãtu focului câtu si apeii. Diarele speciale descriu in modulu urmatoru preparatiunea acestei hãrtii: Se formēza o amestecatura din doue treimi de pasta ordinara de hãrtia si o treime de pasta de amianta (substantia minerala filamentosa din care se face panza si festili necombustibile) muiata intr'o solutiune de sare ordinara si de pētra acra. Se trece acēsta pasta prin masina care trebe se o prefaca in hãrtie. Dupa aceea se moie hãrtia dobandita intr'o baie de goma-lacu disolvata in alcoolu sēu in altu disolvantu. In cele din urma se trece prin sulurile care scotu hãrtia si apoi se debitēza in forma de cōle. Pētr'a acra si sarea face hãrtia mai tare si dinpreuna cu amianta o facu se resiste focului. Goma-lac face hãrtia nepermeabila de a suge, astfel că se pōte scrie pe densa cu cernēla ordinara că pe hãrtia obicinuita. Prin urmare o asemenea hãrtia este cea mai buna nu numai pentru documentele archiveloru, dér' si pentru registre de comptabilitate si alte hãrtii. Intru câtu privesce cea mai buna cernēla pentru scrisu documentele oficiale, cernēla cea veche fabricata este cea mai buna, fiind-că se alterēza mai pușinu, si se sterge mai cu anevointia.

[Septemana financiara.] Cetimu in „Curierulu Financiaru“ din Bucuresci: Am intratu in stagiunea de lucru si, cu tōte acestea, afacerile nu reprimu asia dupa cum reprimdeau in alti ani la aceeasi epoca. Piatia cerealeloru acusa o miscare moderata si o exportatiune in proportie limitata. Redicarea recolteloru si aglomerarea de cereale noua prin porturile nōstre, facu asemenea, că cursurile acestoru cereale se inchidia deocamdata in slabitiune. Piatia efecteloru se gasesce intr'o stare aproape identica. Complica-

tiunile din Orientu sunt in mare parte cauzele lipsei de activitate, la care eramu in dreptu a ne astepta in epoca in care ne aflamu. Tendinti'a generala e scaderea si nu se spera intr'o reprimdere serioasa, decātu, celu pușinu, dupa o favorabila resolvare a chestiunei Dulci-neului, epoca pe care nimeni nu o pōte precisã de pe acum. Din tōte efectele singuru 5% Rent'a romana este in urcare. Aceasta urcare inse este mai multu fictiva.. Scaderea produsa asupra lui 6% de drumu de feru romanu s'a opritu intre 90 si 91, dela 94, cursu la care se urcase si se stabilise la emisiunea lui.

Diarele financiare din Berlin, din Bruxelles si din Paris cu o positiune si o reputatiune bine stabilita in lumea de finance europeana, s'au grabitu a atribui acestei scaderi urmatōrele doue cause: 1) Intrarea in Romani'a a unui corpu de armata rusa; 2) Situatiunea compromisa in care s'ar afla Regi'a Monopolului tutunuriloru cu alu carui venitu e garantatu 6% de drum de feru romanu. Suntemu in positiune a declara, că aceste cause sunt pure inventiuni si că numitele diare au cadiutu involuntaru victima unoru reportori pușinu obicinuiti a se informã bine. Nici unu corpu de armata rusa n'a intratu in Romani'a si n'avea ratiune d'a intra. Deca inse trecerea prin Romani'a in Bulgari'a a catorva oficeri si sub-oficeri instructori rusi, a potutu parea in ochii unora mare, câtu unu corpu de armata, aceasta parere vedēndu-se de a dou'a-di că e o amagire nu potea constitui o cauza de scadere. In ce privesce situatiunea monopolului tutunuriloru, noi cari amu fostu si suntemu inca de parere că statulu e unu reu administratoru, nu potemu servi mai bine caus'a adevērului, de câtu constatandu aci, că aceasta situatiune, departe de a fi compromisa, dupa cum se pretinde in strainatate, este si in forma pe o cale de prosperitate, care ne uimesce. — Dupa ce „Cur. Fin.“ arata cu cifre, că situatiunea Monopolului tutunuriloru s'a amelioratu, adauge urmatōrele:

„Aceasta fiindu situatiunea monopolului, fia-care intielege, că o asemenea brillianta situatiune nu pōte constitui nici o data o cauza de scadere. Caus'a adevērata a scaderii lui 6% de drumu de feru romanu este una singura si forte simpla: „Scomptulu la Banca Germaniei fiindu de 5 1/2%, si afara din Banca de 7 si cu cheltuelile 8%, nu mai convine amatoriloru a plati 8% pentru a obtienē unu titlu, care cumperatu pe cursulu de 94 i da 6.38%.“ Actualmente 6% coteaza 90,60. Acestu cursu este inca bunu in comparatia cu rent'a de auru ungara, care a servitu de basa pentru emisiunea nouli 6% romana si cu situatiunea monetara din Germani'a. Prioritatile facu 120; Schuldverschreibungen 98,10. 6% ruralu a inchisu cu 87; Domenialele cu 103 1/4; municipalele cu 99 3/4, losurile municipale cu 28 1/2; Pensuniile variaza intre 190 si 195. Creditulu fonciaru ruralu face 98 3/4; — Creditulu fonciaru urban se cauta cu 92 3/4. — Banc'a Romaniei coteaza 600. — Banca Nationala a Romaniei 535 nominalu. Daciile se mantienu la 215; Romaniile la 72. — Cambio face: Paris 99,25; Londra 2507 1/2; Berlin 122 1/4.

Cu 1 Oktobre st. v. 1880 se incepe unu nou abonamentu pe ultimulu cuartalu la

„GAZETA TRANSILVANIEI“

Rogamu pe On. Domni prenumeranti ai lōiei nōstre, alu caroru abonamentu a espiratu cu 30 Septembrie st. v. 1880, se binevoiesca a si'lu reinoi de cu vreme, pentru că diariulu se li se pōta tramite regulatu.

Domnii noui abonanti sunt cu deosebire rogati a ne tramite adresele d-loru esactu, aratandu si post'a cea mai aprōpe de loculu, unde locuiescu.

Prețulu abonamentulu la „Gazeta Transilvaniei“ este:

pentru Brasiovu: pe trei luni 2 fl., pe siese luni 4 fl., pe anu 8 fl.; — dusu in casa: pe trei luni 2 fl. 50 cr., pe siese luni 5 fl.; pe anu 10 fl.

pentru Austro-Ungari'a cu post'a: pe trei luni 2 fl 50 cr., pe siese luni 5 fl., pe anu 10 fl.,

pentru Romani'a si alte tēri esterne: pe trei luni 7 franci, pe siese luni 14 franci, pe anu 28 franci.

Banii de prenumeratiune sunt a se tramite (mai usioru prin assignatiuni postale) la Redactiunea „GAZETEI TRANSILVANIEI“ in Brasiovu.

Nr. 8607/880.

Publicatiune.

In urm'a impartasirii comādei cercuale de reintregire a regimentulu de infanterie c. r. Nr. 2 diu 12 Septembrie 1880 sub Nro. 562, are sē se tēna in

18, 19, 20 Octobre st. n. 1880

adunarea de controlla asupra concediatiloru si reservistiloru cu domiciliulu stabilu pe teritoriulu brasioveanu.

Neexpedandu-se cãrti de chiamare, se aviseaza toti concediatii si reservistii tuturor corpuriloru din armata, ale instituteloru armatei permanente si a marinei de resbelu, fara distingere deca respectivii suntu sēu nu suntu stabili pe teritoriulu brasioveanu, cu aceea observatiune, că concediatii si reservistii din suburbiulu Scheiu au sē se prezenteze in 18, cei din Brasiovulu vechiu si Stupini in 19, cei din cetate Blumena, Timisiulu de susu si inferioru, din Dirste, precum si aceia, cari in dilele susu mentionate nu s'au prezentatu, in 20 Octobre 1880 inainte de prandiu la 9 ore in loculu de controlla alu curtiei de politie, aducēndu-si fecare si pasportulu de militie.

Se observa mai departe, că acei concediatii si reservisti, mai departe aceia cari au intratu mai inainte spre a se cultivã pe terenulu militaru sēu au fostu conchiamati la exercitiile periodice de arme, cari in acestu anu au fostu in servitiu activu sēu cari se afla in cercetare criminala sēu disciplinare, nu suntu obligati de a se prezentã la aceasta adunare de controlla din 18, 19 si 20 Octobre.

Acei concediatii si reservisti obligati, cari nusi prezenteaza la adunarea de controlla in susu amintitele dile, sunt strictu obligati, de a se prezentã la controlla suppletoria ce are sē se tēna in 15 si 16 Novembre a. c. in statiunea cercuala de reintregire din Fagarasiu. Acei concediatii si reservisti obligati, cari nu se prezentēza nici la aceasta controlla, neproducēndu unu motivu bine meritatu de scusa, se voru pedepsi conformu prescripteloru penale militare.

Brasiovu 1 Septembrie 1880.

Magistratulu cetatii.

ANUNCIU.

Am onōre a incunosciuntia onoratu publicu-cã in 25 Septembrie st. n. a. c. deschidu Restauratiune in tērgulu boiloru, deasupra pasagiului intunecat (Dunkler Gang) in casele Dni' advocatu Iosifu Puscariu, adaptate din nou cu 7 odai bine arangiate. Provisionatu cu cele mai bune vinuri noue si vechi cu bucataria buna, oferindu si unu servitiu promptu speru a satisfacere cereriloru on. publicu si me rogã a fi onoratu cu cercetarea ospetariei mele.

Se potu face la mine si abonamente pentru prandiu si cina cu pretiuri moderate.

Ioanu Capatina
ospetariu.

Ernaticu de vite.

Pe mosi'a Darabani, judetulu Dorohoiu, gasindu se fēnu de cea mai buna calitate si pasiune imbelsugata si intinsa, — mocanii cu oi, cari sēu ori-ce altu soi de vite sunt primiti la ernaticu cu conditiunile cele mai favorabile. Atãtu in privirea indemanariloru câtu si a pretiului a se dressã directu la Curtea mosiei. 3—6

Cursulu la burs'a de Viena

din 21 Septembrie st. n. 1880.

Rent'a de auru ungara	107.80	Imprumutulu cu premiu ung.	106.
Imprumutulu cailoru ferate ungare	122 50	Losurile p. regularea Tisei si a Segedin. 107.	
Amortisarea datoriei cailoru ferate de ostu ung. (I-a emisiune) 81.70		Rent'a de hãrtia aust. 71.	
dto. (II-a emisiune) 98.25		„ de argintu „ . . . 72.	
dto. (III-a emisiune) 86.—		„ de auru „ . . . 87.	
Bonuri rurale ungare 94 50		Losurile din 1860 . 131.	
dto. cu cl. de sortare 93.75		Actiunile bancoi austro-ungare	821.—
Bonuri rurale Banat-Timis.	93.25	„ bancoi de creditu ungare	250.
dto. cu cl. de sortare 92.75		„ bancoi de creditu austriace	282.—
Bonuri rurale transilvane	93 50	Argintulu in marfuri	—
„ croato-slav.	95 50	Galbini imperatesci	56.
Despagubirea p. dijm'a de vinu ung.	93.—	Napoleon'deri	94.
		Marci 100 imp. germ.	585.
		Londr'a	118.

Editoru: Iacobu Muresianu.

Redactoru responsabilu: Dr. Aurel Muresianu.

Tipografi'a: Ioanu Gōtt si fiu Henriu.